

El president Ahmadinejad envoltat de militars.

Els talps de Teheran

El Consell de Seguretat de l'ONU vol estudiar l'aplicació de noves sancions a Teheran per tal d'aturar el programa atòmic iranià. Hem tingut accés a documents sobre proves secretes i noves estructures de direcció.

Era el darrer intent d'apaivagar la disputa atòmica amb Teheran sense recórrer a noves sancions, sense accions militars. Era un pla que també tenia el suport de Rússia i de la Xina. Eixí a l'octubre directament provinent de la Casa Blanca amb el segell de qualitat del president, una *operació Obama*: en un any l'Iran havia d'enviar d'un sol colp una gran part del seu urani lleugerament enriquit a l'estranger i allí, com a compensació, l'Iran havia de ser proveït amb una quantitat, controlada internacionalment, d'elements combustibles nuclears. Un acord

avantatjós per a tothom. Els iranians haurien tingut prou matèria per a l'ús civil necessari per a viure de l'energia atòmica –tal com demanen– i per a poder mantenir experiments científics. I així el món s'asseguraria que Teheran no tindria més material fissil per a enriquiment propi i secret. Ni, com sospita occident, per a construir una bomba atòmica.

Els governants de Teheran, *en principi*, eren favorables a la proposta, però durant setmanes van distraure la comunitat mundial amb vagues al·lusions a una “resposta definitiva”. Finalment,

van sortir amb una *contraproposta*. El canvi no es faria de cap manera d'un sol colp, sinó a poc a poc, i el material nuclear no es donaria a l'estranger: l'intercanvi s'havia de dur a terme a la ciutat de Déu.

Novament, el govern iranià havia ofès occident. Fingí estar disposat al compromís, però dimarts passat arribà la negativa definitiva. El president Mahmud Ahmadinejad, d'ençà del moment que els americans descobriren la planta d'enriquiment d'urani que el seu govern mantenia secretament a Qom, obstinat, ha arribat a amenaçar que mai no cediran: ans al contrari, en construiran deu plantes més.

Tanmateix, aquests anuncis arrogants i poc viables no són els pitjors temors que alberguen Washington i les principals ciutats europees. Els preocupen els estudis del servei secret que es basen en fonts de l'interior de l'Iran i en declaracions de trànsfuges d'alt rang. Coneixements que, segons les declaracions dels experts americans, prompte portaran a una nova avaluació per part del govern dels EUA sobre els perills del regne iranià; els semàfors passen del groc al roig. Els escèptics respecte a l'Iran ara estan clarament

més intranquils que en el passat. I, en part, amb raó: aquests divulgaven notícies alarmistes per a la propaganda israeliana. Per exemple, els especialistes de l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA) a Viena, que, per ordre de l'ONU, ha d'impedir la proliferació de les armes atòmiques.

A l'AIEA, després d'inspeccions internes, s'ha arribat al convenciment que un ordinador aparegut fa anys conté material altament explosiu. Passant pel servei secret de la República Federal Alemanya, el portàtil va arribar als americans i també a l'agència de Viena.

Igualment reveladors resulten els informes de l'ex-ministre de Defensa iranià Ali Reza Asgari, que va saber aprofitar el moment i va aconseguir una nova identitat als EUA. També podia saber-ne molt el científic nuclear Shahram Amiri, que el juny passat va *desaparèixer* durant el pelegrinatge a la Meca. Les administracions iranianes culpaven l'Àrabia Saudita i els EUA d'haver segrestat l'expert; la cosa més probable, però, és que s'escapara.

Noves crítiques fan pressió sobre el govern iranià. Al bell mig hi ha dues qüestions: qui és exactament el responsable del programa atòmic i quin és el vertader nucli d'aquest programa? Quant a l'AIEA, els governants han proclamat que l'única agència que s'ocupa de l'enriquiment d'urani és el Consell Nacional d'Energia, que exclusivament és responsable del lliure ús d'aquesta tècnica.

Però això només és una part de la veritat, si és que és cert el contingut d'un dossier secret que en aquests moments circula en cercles diplomàtics de Washington, Viena, Tel-Aviv i Berlín, al qual hem tingut accés parcialment.

Del document confidencial, se n'extrau que hi ha un sector secret militar de la investigació nuclear, subordinat al Ministeri de Defensa, que té una estructura clandestina. Els qui analitzen del dossier en dedueixen que el govern de Teheran va seriosament darrere de la bomba i que els plans ja són molt avançats. Hi ha dos noms que apareixen constantment al document, relacionats particularment amb el programa secret d'armament: Kamran Daneshju i Mohsen Fachrisade.

Daneshju, de 52 anys d'edat, és el nou ministre de Ciència i, per tant,

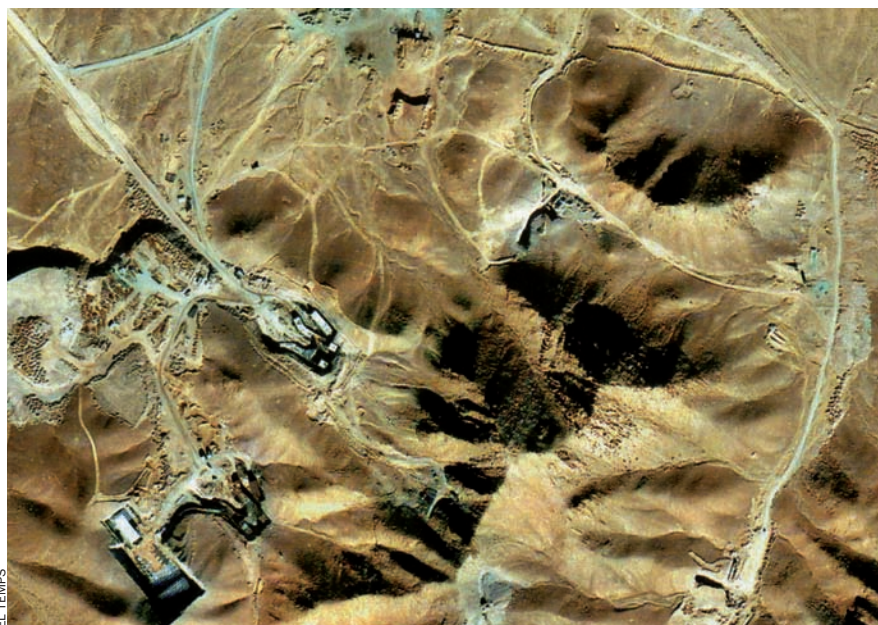
responsable de l'administració d'energia atòmica; és un estret confident d'Ahmadinejad. Els estudiants que són a l'oposició creuen que és un intransigent. A les eleccions del juny, clarament manipulades, era un dels agitadors del règim. A la biografia de Daneshjoo hi apareixen només alguns coneixements nuclears especialitzats; va estudiar enginyeria a Manchester —escriu l'home de barba grisa sobre si mateix—, després va treballar durant anys a Teheran en un "centre d'aeronàutica". D'aquell centre, segons els experts occidentals, va sorgir una organització secreta del Ministeri de Defensa amb el nom de FEDAT, sigles en anglès de Departament per a l'Aplicació d'Alta Tecnologia Ampliada. El cor secret de l'armament nuclear iranià. El seu cap és Mohsen Fachrisade, de 48 anys d'edat, oficial dels guardes de la revolució. També ensenya a la Universitat Imam Hossein de Teheran.

Segons l'opinió dels serveis secrets occidentals, l'administració d'energia atòmica i el FEDAT han unit esforços en la qüestió central de la investigació nuclear sobre la tècnica d'armament: mentre l'enriquiment de l'urani té lloc sobretot sota la sobirania de l'administració atòmica, el FEDAT impulsa la construcció del cap d'un míssil tipus Shahab. Els experts creuen que els científics iranis podrien haver fabricat enguany una versió primitiva de la bomba de la mida d'un camió.

Primerament, haurien d'aconseguir la compressió de la bomba en una mida que càpiga en una ogiva de míssil. Això demostraria el potencial amenaçador estratègic que horroritza Israel i occident; entre el 2012 i el 2014 podrien haver-ho aconseguit.

Fa ja més de sis anys que les proves no nuclears iranianes haurien d'haver trobat el mecanisme d'explosió per a una bomba atòmica. La dificultat de la tècnica està a encendre de manera uniforme l'explosiu convencional que cobreix el nucli de l'urani. Només així es posa en moviment la desitjada reacció en cadena. Aleshores la sèrie d'assaigs es du a terme amb un cap de bomba amb una funda d'alumini; tot és real, fins al nucli: segons els informadors, en lloc del material fissil, els tècnics de Teheran han instal·lat fibres fines i una placa de mesurament. Així es poden mesurar ones de pressió i fotografiar llampecs que simulen, amb una certa fiabilitat, el mecanisme d'encesa d'una bomba atòmica. Els resultats han estat tan encoratjadors que des d'aleshores el govern iranià ha classificat la tecnologia de *dominable*.

Al dossier, hi hem pogut veure un organigrama del FEDAT i una llista de noms dels seus científics. L'AIEA a Viena també té aquest document. Per contra, el president de l'Iran parla de "documents falsificats" que desacrediten el seu país. Si la CIA i companyia hagueren indicat fa dos anys que els

Fotografia de la planta nuclear als turons de Qom feta per satèl·lit.

iranians havien congelat la investigació d'armament atòmic el 2003, ara –al començament de les reunions del Consell de Seguretat de l'ONU sobre l'accentuació de les sancions a Iran– l'escenari que es mostraria seria molt més llòbrec.

Si al febrer França assumeix per torn la presidència del Consell, es podria arribar a un enfrontament a petició de Washington. Si Moscou no descarta més sancions, Pequín s'hi podria oposar: la república popular ha fet negocis energètics de milers de milions amb l'Iran.

En canvi, les sancions *elegants* –com ara les restriccions de mobilitat per als guardians de la revolució i per als científics atòmics– també les podria acceptar la Xina. Fachrisade ja és en una d'aqueixes llistes, Daneshjoo podria arribar-hi.

Però, presumptament, les mesures realment doloroses per a l'Iran –i per al fructífer comerç amb Teheran– les haurà de suportar occident tot sol.

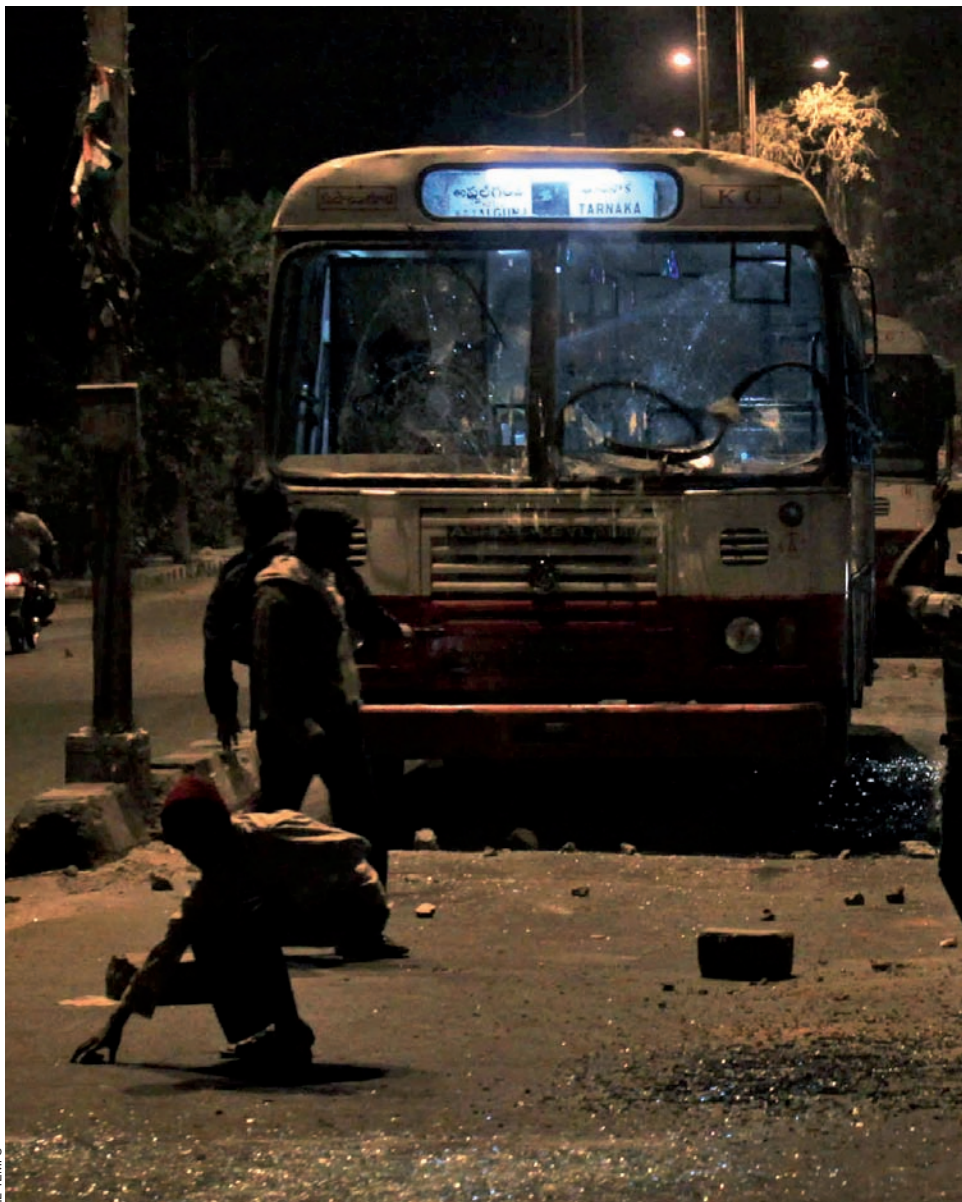
L'arma comercial més forta seria un embargament del combustible. A causa de les escasses possibilitats de refinament, l'Iran, l'estat amb la segona reserva de petroli més gran del món, ha d'importar quasi la meitat de la gasolina que necessita. Si, consegüentment, s'apujara el preu de la gasolina, els aldarulls socials serien inevitables. Però els experts discuteixen si aquests aldarulls anirien adreçats al govern impopular o si, en canvi, els dirigents reeixirien de nou a incitar el poble contra *l'occident malvat*.

Només quedaria l'opció militar. Però bombardejar les plantes, sense comptar els possibles contraatacs i les conseqüències polítiques, és ben difícil. Quasi totes les plantes són instal·lades sota terra i no es poden destruir amb armament convencional.

Si els experts israelians són escèptics quant a la possibilitat que un bombardeig encertara l'objectiu atòmic, David Petraeus, precisament un general dels EUA que sol ser prou prudent, llança propostes marcial. "Que les plantes atòmiques iranianes no es poden atacar? I ara, és clar que es poden bombardejar", va dir la setmana passada a Washington.

**Dieter Bednarz, Erich Follath,
Holger Stark**

Traducció de Beatriu Vallès

EL TEMPS

L'Índia es baralla per reinventar-se

El govern de l'Índia ha obert la capsa de Pandora quan ha anunciat la creació de l'estat de Telangana. D'ençà que va néixer el moviment en favor d'aquesta causa, ara fa cinquanta anys, hi ha hagut diversos esclats de violència entre partidaris i opositors.